

Nr 86.

Af friherre Palmstierna, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder för undanröjande af en till minskad äktenskapsfrekvens bidragande oegentlighet i skattelagstiftningen.

Med anledning af en inom Riksdagens Första kammare år 1910 af herr S. Clason väckt motion nr 85 angående det ofördelaktiga läge hvori gällande skattelagstiftning försätter familjeförssörjare, hade jag tillfälle att under debatten i Andra kammaren, då bevillningsutskottets afslagsyrkande föredrogs, framhålla några exempel, som visade att påtagliga missförhållanden rådde, hvilka snarast möjligt borde undanröjas. Denna framställning väckte då icke gehör inom kammaren, men på grund af uttalanden från skilda håll dristar jag att detta år i motionsform förelägga ärendet inför Riksdagen.

De exempel jag anförde voro tagna ur det praktiska lifvet och mig meddelade. De torde här böra återges. Vi antaga »två systrar uti en och samma fabrik, hvar och en med en inkomst af 800 kronor. Båda systrarna äro ogifta. Men så vill den ena systemen gifta sig. Om båda förut ha haft bevillningsfritt afdrag, så inräknas, sedan den ena systemen gift sig, hennes inkomst i mannens, och det bevillningsfria afdrag, hon förut hade, kommer dem icke till godo, sedan de blifvit gifta och ha gemensam inkomst, ehuru hon med sitt arbete bidrar till familjens underhåll». Från Stockholm anfördes följande exempel. »En kvinna har gift sig med en man, som förtjänar 710 kronor och hon själf förtjänar 490 kronor, deras gemensamma inkomst blir sålunda 1,200 kronor. Antag att hon lefvat ihop med mannen, då hade beskattningsförhållandena varit sådana, att endast mannen åsattes beskattning, en skatt på 4 kronor. Men sedan de legaliserat sin förbindelse, så har skatten uppgått till 56 kronor.» »Ett annat exempel.

Mannen har en inkomst af 1,010 kronor, kvinnan af 490 kronor. Då blir för denna mannens inkomst skatten i Stockholm 28 kronor, men så snart förbindelsen legaliserats, blir den 80 kronor.» Det meddelades vidare af mig ett fall, däri vederbörande kontrahenter, boende i Sundbyberg, när de uppmanades att legalisera sin förbindelse svarat: »Vi ha nog tänkt därpå, men ett giftermål skulle ådraga oss en årlig utgift på omkring 100 kronor och den utgiften ha vi svårt att bära.» Det meddelades äfven att en arbetare af misstag fick den kvinna med hvilken han sammanbodde uppförd som sin hustru och fördenskull måste betala ökad skatt, men protesterade häremot och fick henne afförd från längden såsom sin hustru. Denna man hade tänkt ingå äktenskap, men afstod därifrån, när han fick erfara skattelagstiftningens verkningar.

Den nya inkomstskatteförordningen har ej tagit hänsyn till dessa förhållanden. Enligt densamma premieras giftermålsfrekvensen på det sätt, att om en man och en kvinna hvardera ha ett taxerad belopp af innemot 800 kronor äro de skattefria så länge de lefva i konkubinät, men få betala 16 kronor i skatt om de ingå äktenskap, enär deras sammanlagda årsinkomst då är inemot 1,600 kronor.

Det är icke behöfligt att genom någon längre motivering visa de samhällskadliga verkningar en på detta sätt anordnad skattelagstiftning utöfvar. Ett ordnad familjeförhållande är en betingelse för sundheten i samhällslifvet och bör främjas genom statens åtgärder i stället för att dess uppkomst på ofvannämndt sätt i hög grad försvåras för de mindre bemedlade klasserna.

Gifvetvis kan man icke i en motion framlägga några definitiva förslag angående på hvad sätt oegentligheten bör afskaffas. Det synes mig likväl — som jag äfven under fjolårets debatt antydde — att lämpligaste utvägen vore införandet af ett särskildt existensminimum för familjer. I den norska inkomstskatteförordningen finnes en dylik anordning, hvilken genomförts på så sätt, att de skattepliktiga indelas i fyra olika klasser, allt efter antalet personer, som de försörja, nämligen: a) ingen b) 1—3, c) 4—6 och d) 7 eller flera personer. Det bevillningsfria afdraget höjes med hvar klass i nämnd ordning.

Det synes mig sannolikt att detta förfaringssätt är lämpligt, men först genom en utredning torde detta kunna afgöras. Det är för öfrigt af vikt att denna kommer till stånd nu, emedan den kommunala beskattningen för närvarande är underkastad ett omfattande revisionsarbete.

På grund af det som anförts får jag värdsamt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, hvilka åtgärder lämpligen kunna vidtagas för att i möjligaste mån undanröja nu omförmälda oegentlighet i vår skattelagstiftning.

Stockholm den 26 januari 1911.

Erik Palmstierna.

Nr 87.

Af herr Palme, om ändring i 8 § af gällande förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt.

I en vid 1910 års riksdag inom Andra kammaren afgifven motion nr 287 tillät jag mig framställa yrkande, att lifförsäkringsanstalt måtte frikallas från inkomstskatt för den del af sin behållna inkomst, som sådan anstalt använder för återbäring till försäkringstagare eller afsätter för framtida återbäring till dessa.

Bevillningsutskottet afstyrkte motionen, men tre af utskottsledamöterna, herr Branting, friherre Bonde och herr Kobb, hade i förståelse af motionens innebörd och syfte mot beslutet afgifvit reservation samt däri hemställt, att åt 8 § i Kungl. Maj:ts förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt måtte gifvas sådan affattning, att bland de moment, som angåfve, hvad som icke borde beskattas, infördes äfven ett af följande lydelse: »hvad som lifförsäkringsanstalt använder för återbäring till försäkringstagare eller afsätter för framtida återbäring till dessa». Efter öfverläggning i frågan vid behandling af omförmälda skattelagförslag beslöt Andra kammaren med 133 röster mot 72 att icke bifalla reservationen.

Det vill emellertid synas mig, som om anledningen till afslagsbeslutet icke egentligen vore att söka i en orubblig öfvertygelse om det förment oberättigade i det kraf, för hvilket min förenämnda motion och omförmälda af herr Branting med flera afgifna reservation varit ett